

Utländska frivilliga i Waffen-SS

Utländska frivilliga i Waffen-SS, det uppskattas att nära två miljoner utländska medborgare tjänstgjorde i den [tyska krigsmakten](#) under [andra världskriget](#). Det bör poängteras att alla utländska frivilliga inte tjänstgjorde i [Waffen-SS](#), dock gick många av de utländska frivilligförbanden senare under kriget upp i Waffen-SS. Förutom i Waffen-SS fanns det utländska frivilliga även i den reguljära armén ([Heer](#)), i [Luftwaffe](#) och i [Kriegsmarine](#). Kvaliteten på de frivilliga förbanden varierade, en del förband var mycket kompetenta elitförband och andra var rent av dåliga.

Tanken om att värva utländska frivilliga till [SS](#) kom från SS-chefen [Heinrich Himmler](#). Redan innan kriget, [1938](#), festslog han att icke-tyskar med [nordiskt](#) ursprung skulle kunna ta värvning i SS. Efter segern över [Frankrike 1940](#), [fälttåget i väst](#), inleddes ett aktivt program för att rekrytera nordiska och [germanska](#) frivilliga. Aktiviteten ökade efter [Tysklands](#) anfall på [Sovjetunionen](#), [Operation Barbarossa](#), i [juni 1941](#) och propagandan talade om ett *korståg mot bolsjevismen*. Det lockades också icke-germanska frivilliga som [fransmän](#) och spanjorer men de samlades i förband som var underställda den reguljära armén, men som i de flesta fall senare gick upp i Waffen-SS.

De utländska frivilliga behandlades på ett annat sätt än de tyska. De utsattes för mindre politisk och rasbiologisk utbildning och kontrakten kunde enbart gälla strider på [östfronten](#). Dock var kommunikationen ett problem. Tyska var det gemensamma språket och alla hade inte lika lätt att lära sig ett nytt språk.

Allt eftersom kriget led behövdes nya rekryter. Den rekryteringsansvarige [Gottlob Berger](#) tittade nu alltmer på de [Volksdeutsche](#) som fanns i olika länder i central- och östeuropa. Dessa var i regel inte lika motiverade som de västeuropeiska frivilliga, även om det fanns väl kämpande förband. Dessutom ebbade strömmen av frivilliga snart ut så de fick förlita sig på värnpliktiga Volksdeutsche som respektive lands regering ställde till förfogande.

Rekryteringsproblemet var ständigt akut och vanliga tyska värnpliktiga började tas ut till [Waffen-SS](#). Nu började man även se slaviska och [muslimska](#) frivilliga som en resurs. Stora mängder frivilliga från Östeuropa hade tidigt använts i sekundära roller som till exempel i polisbataljoner eller lägervakter, som arbetare eller förrådstransportörer. Flera stridande förband med östeuropeiska frivilliga sattes upp, men de hade i regel ringa stridsvärde.

Uppgifterna om antalet frivilliga går många fall isär beroende på källa, så siffrorna nedan får ses som ungefärliga.

Innehåll

[göm]

- [1 Länder med frivilliga till Waffen-SS](#)
 - [1.1 Albanien](#)
 - [1.2 Armenien](#)
 - [1.3 Azerbadjan](#)
 - [1.4 Belgien](#)
 - [1.5 Bosnien](#)
 - [1.6 Bulgarien](#)
 - [1.7 Danmark](#)
 - [1.8 Estland](#)
 - [1.9 Finland](#)
 - [1.10 Frankrike](#)
 - [1.11 Georgien](#)
 - [1.12 Indien](#)
 - [1.13 Irland](#)
 - [1.14 Island](#)
 - [1.15 Italien](#)
 - [1.16 Lettland](#)
 - [1.17 Liechtenstein](#)
 - [1.18 Litauen](#)
 - [1.19 Nederländerna](#)
 - [1.20 Norge](#)
 - [1.21 Polen](#)
 - [1.22 Rumänien](#)
 - [1.23 Ryssland](#)
 - [1.24 Schweiz](#)
 - [1.25 Slovakien](#)
 - [1.26 Spanien](#)
 - [1.27 Storbritannien](#)
 - [1.28 Sverige](#)
 - [1.29 Tjeckien](#)
 - [1.30 Ukraina](#)
 - [1.31 Ungern](#)
 - [1.32 Vitryssland](#)
- [2 Referenser](#)
- [3 Källor](#)

Länder med frivilliga till Waffen-SS

Albanien

Efter [Italiens](#) kapitulation [1943](#) ockuperade tyskarna [Albanien](#). [Heinrich Himmler](#) ville använda albanska soldater för att skapa två Waffen-SS divisioner. Knappt 7000 albaner rekryterades och de samlades i [21. Waffen-Gebirgs-Division der SS "Skanderbeg" \(Albanisches Nr. 1\)](#). Deserteringarna var många och de kvarvarande soldaterna organiserades i [Kampfgruppe Skanderbeg](#).

Armenien

Mellan 2000-3000 armenier deltog som frivilliga i den tyska krigsmakten. Dels inom [Armenische Legion](#) som bildades 1942 (som inte tillhörde Waffen-SS) och inom *SS-Waffengruppe Armenien* som var en del av [Kaukasischer-Waffen-Verband der SS](#) (även känt som Freiwilligen Brigade Nordkaukasien).

Azerbadjan

Över 1000 azerbadjanska frivilliga tjänstgjorde [Osttürkischen Waffen-Verbände der SS](#) och i [Kaukasischer-Waffen-Verband der SS](#) (även känt som Freiwilligen Brigade Nordkaukasien). Dessutom bildades 1942 [Azerbajdzansche Legion](#) (som inte tillhörde Waffen-SS).

Belgien

Huvudartikel: [Flamländare i Waffen-SS](#)

Huvudartikel: [Valloner i Waffen-SS](#)

Tyskarna rekryterade frivilliga från båda de stora folkgrupperna i [Belgien](#), Flamländarna och Vallonerna. De bildade legioner som så småningom utvecklades till divisionerna [27. SS-Freiwilligen-Panzer Grenadier-Division "Langemarck" \(Flämische Nr. 1\)](#) och [28. SS-Freiwilligen-Grenadier-Division "Wallonien"](#).

Bosnien

1943 gav [Himmler](#) order om att sätta upp en division bestående av muslimska bosnier. Huvuddelen av den 20 000 man starka divisionen, [13. Waffen-Gebirgs-Division der SS "Handschar" \(Kroatische Nr. 1\)](#), bestod av bosnier, men även några tusen kroater var med. 1944 bildades en ny division, [23. Waffen-Gebirgs-Division der SS "Kama" \(Kroatische Nr. 2\)](#) det bosniska inslaget i denna division var inte lika starkt. Stridsvärdet hos de bosniska förbanden var högt när de försvarade sina hembygder, men svagt i övrigt. Deserteringar var vanligt förekommande.

Bulgarien

Huvudartikel: [Bulgarer i Waffen-SS](#)

När [Bulgarien](#) i september 1944 lämnade [axelmakterna](#) till förmån för [de allierade](#), anmälde sig runt 600 bulgarer sig som frivilliga, varav de flesta var gästarbetare i [Tyskland](#) eller soldater som inte accepterade sitt lands sidbyte. De bildade [Waffen-Grenadier-Regiment der SS \(Bulgarisches Nr. 1\)](#) och den tyska förhoppningen var att regementet skulle utgöra kärnan i en bulgarisk division. Det är osäkert om regementet sattes in i strid. Ett dussintal bulgarer tjänstgjorde även i [SS-Jagdverband Südost](#).

Danmark

Danska frivilliga 1941 med [Frikorps Danmarks](#) fana.

Huvudartikel: [Danskar i Waffen-SS](#)

Runt 10 000 danskar anmälde sig som frivilliga. Efter [Tysklands](#) ockupation av [Danmark](#) våren [1940](#) inledde [Himmler](#) snart en rekryteringskampanj för att locka danskar till Waffen-SS. Inledningsvis gick rekryteringen trögt, men lossnade efter att kriget mot [Sovjetunionen](#) inletts. De frivilliga danskarna placerades i [5. SS-Panzer-Division "Wiking"](#) men under sommaren [1941](#) bildades, med den danska regeringens tillstånd, [Frikorps Danmark](#). [Frikorps Danmark](#) kämpade på [östfronten](#) tills de, på grund av att soldaternas kontraktstid gått ut, upplöstes. De kvarvarande frivilliga placerades i [11. SS-Freiwilligen-Panzergranadier-Division "Nordland"](#) som då höll på bildas.

Estland

Huvudartikel: [Ester i Waffen-SS](#)

Runt 25 000 [ester](#) tjänstgjorde i [Waffen-SS](#), och ytterligare 75 000 ester tjänstgjorde på annat håll i den [tyska krigsmakten](#). I [augusti 1942](#) tillkännagavs att en [estnisk frivilliglegion](#) skulle bildas. Denna utvecklades så småningom till divisionen [20. Waffen-Grenadier-Division der SS \(Estnische Nr. 1\)](#).

Finland

Huvudartikel: [Finnar i Waffen-SS](#)

Runt 3 000 finnar anmälde sig som frivilliga. [Finlands](#) insats under [vinterkriget](#) hade imponerat på tyskarna och [Himmler](#) ville ha med finska frivilliga i Waffen-SS. Den första kontingenten på knappt 1100 man var redo att delta i [Operation Barbarossa](#), där de ingick i divisionen [Wiking](#). Ytterligare en grupp finska frivilliga bildade [Finnisches Freiwilligen-Bataillon der Waffen-SS](#) som anslöt till [Wiking](#) i slutet av [1941](#). Sommaren [1943](#) upplöstes förbandet på grund av att soldaternas kontraktstid gått ut. De flesta soldaterna anslöt till den finska armén, men ett antal fortsatte sin tjänstgöring i [11. SS-Freiwilligen-Panzergranadier-Division "Nordland"](#).

De finska frivilliga hade i sitt kontrakt inskrivet att de enbart skulle strida mot [sovjetiska styrkor](#) och många vägrade att svära den obligatoriska trohetseden till [Adolf Hitler](#). Dessutom krävde de att få ha finska officerare och underofficerare och kunde ibland vägra lyda order som gavs på tyska. Tyskarna uppskattade inte beteendet men tvingades till största delen ge med sig mot de envisa finnarna.

Frankrike

Huvudartikel: [Fransmän i Waffen-SS](#)

Runt 20 000 fransmän deltog som frivilliga i [Waffen-SS](#). Efter invasionen av [Sovjetunionen](#) sommaren [1941](#) bildades den franska legionen, [Légion des Volontaires Français](#). Legionen överfördes [1943](#) till Waffen-SS och rekryteringskampanjerna ökade i styrka. Det bildades ett franskt frivilligregemente i [augusti 1943](#). Ett regemente som sedermera utökades till att bli en brigad och slutligen en division, [33. Waffen-Grenadier-Division der SS "Charlemagne" \(Französische Nr. 1\)](#).

Det tjänstgjorde även fransmän i icke-franska enheter inom Waffen-SS.

Georgien

2000 georgier tjänstgjorde inom [Georgische Legion](#) (som inte tillhörde Waffen-SS) och inom *SS-Waffengruppe Georgien* som var en del av [Kaukasischer-Waffen-Verband der SS](#) (även känt som Freiwilligen Brigade Nordkaukasien).

Indien

2500 indier som tillfångatagits under striderna i Nordafrika bildade sommaren [1942](#) Legion Freies Indien. Två år senare överfördes förbandet till Waffen-SS och döptes om till Indische Freiwilligen-Legion der Waffen-SS. De användes för att garnisionstjänst samt att bemanna kustförsvarsanläggningar i [Nederländerna](#) och [Frankrike](#). Enda gången legionen såg strid var under en reträtt då de anfölls av franska partisaner och reguljära franska styrkor.

Irland

Ett fåtal irländare tjänstgjorde i SS-jagdvärbende. Dessa rekryterades från the [Irish Republican Army \(IRA\)](#).

Island

Cirka 20 man.

Italien

Huvudartikel: [Italienare i Waffen-SS](#)

Efter Italiens kapitulation [1943](#) så rekryterades 20 000 italienare till en [italiensk frivilliglegion](#). Förbandet var ursprungligen inte en fullvärdig medlem av [Waffen-SS](#), de bar bland annat gradbeteckningar med röd bakgrund istället för svart. Men efter striderna vid [Anzio](#), våren [1944](#) fick förbandet ett erkännande av [Himmler](#). I [september 1944](#) omorganiserades förbandet till en brigad, [9. Waffen-Grenadier-Brigade der SS \(italienische Nr. 1\)](#), och slutligen till en division, [29. Waffen-Grenadier-Division der SS \(Italienische Nr. 1\)](#).

Lettland

Huvudartikel: [Letter i Waffen-SS](#)

Den lettiska legionen paraderar på Lettlands nationaldag den 18 november 1943.

Mer än 87 000 [letter](#) tjänstgjorde i den [lettiska legionen](#) där både de lettiska skyddsmansbataljonerna och de två Waffen-SS divisionerna, [15. Waffen-Grenadier-Division der SS \(Lettische Nr. 1\)](#) och [19. Waffen-Grenadier-Division der SS \(Lettische Nr. 2\)](#) ingick (dessutom tjänstgjorde ytterligare cirka 60 000 letter på annat håll i den [tyska krigsmakten](#)). Letterna stred på [östfronten](#) och kämpade frenetiskt för att försvara sitt hemland när de [sovjetiska](#) styrkorna närmade sig.

Liechtenstein

Cirka 50 man.

Litauen

Endast ett fåtal litauer tjänstgjorde i SS. Runt 50 000 frivilliga tjänstgjorde istället i polisbataljoner. Orsaken till att dessa inte införlivades i SS var delvis att [Himmler](#) ansåg att litauerne var de minst pålitliga av de baltiska folken. Dessutom krävde litauerne, precis som finnarna, att eventuella frivilligförband skulle vara självständiga och även ledas av litauiska officerare. Något som tyskarna inte accepterade.

Nederländerna

Huvudartikel: [Nederländare i Waffen-SS](#)

25 000 man. Efter den [tyska](#) segern över [Nederländerna](#) sommaren [1940](#) började frivilliga nederländare rekryteras. Dessa samlades i [regementet Westland](#) som sedermera blev ett av regementena i divisionen [Wiking](#). I slutet av [augusti 1941](#) bildades den [nederländska legionen](#). Ur legionen utvecklades så småningom [23. SS-Freiwilligen-Panzergrenadier-Division "Nederland"](#). Bland andra nederländska förband kan nämnas [SS-Wachbataillon Nordwest](#) och [Landstorm Nederland](#).

Norge

Huvudartikel: [Norrmän i Waffen-SS](#)

Soldater från Den Norske Legion på östfronten september 1941.

Runt 6 000 norrmän anmälde sig som frivilliga. Efter [Tysklands](#) ockupation av [Norge](#) våren [1940](#) inledde [Himmler](#) snart en rekryteringskampanj för att locka norrmän till [Waffen-SS](#). Inledningsvis

gick rekryteringen trögt, men lossnade efter att kriget mot [Sovjetunionen](#) inletts. De norska frivilliga samlades i [SS-Standarte Nordland](#) som sedermera blev ett av regementena i divisionen [Wiking](#). Under sommaren [1941](#) bildades [Den Norske Legion](#), som stred på östfronten tills förbandet upplöstes våren [1943](#), på grund av att soldaternas kontraktstid gått ut. De kvarvarande frivilliga placerades i [11. SS-Freiwilligen-Panzer-Grenadier-Division "Nordland"](#) som då höll på bildas.

Det bildades även rent norska skidjägarförband [SS-Skijegerkompani "Norge"](#) och [SS-Skijegerbataljon "Norge"](#). Dessutom bildades fyra poliskompanier.

Polen

Ett fåtal etniska polacker deltog i Waffen-SS i [14. Waffen-Grenadier-Division der SS \(Ukrainische Nr. 1\)](#). Mörkertalet här är väldigt stort eftersom flertalet etniska polacker hävdade att de var etniska tyska, [Volksdeutsche](#), eller ukrainare.

Rumänien

6000 rumäner (exklusive tiotusentals etniska tyskar, [Volksdeutsche](#), bosatta i Rumänien). Efter statskuppen i [augusti 1944](#) sattes en exilregering under [Horia Sima](#) upp i [Wien](#) och planer på en rumänsk armé sattes upp. För SS del skulle en division Waffen-Grenadier Division der SS (rumänische Nr. 1) bildas. Rekryter hittades bland [Järngardister](#) och bland antikommunistiska soldater som tagits till fånga av tyskarna efter statskuppen. Någon division blev inte verklighet utan två regementen och smågrupper i specialförband.

Ryssland

Tiotusentals ryssar tjänstgjorde i den reguljära armén ([Heer](#)) och i [Schutzmannschaft](#)-bataljoner (Schuma), en slags polisförband under [SS](#) ledning. Även [Waffen-SS](#) förband sattes upp som [29. Waffen-Grenadier-Division der SS \(Russische Nr. 1\)](#) och [30. Waffen-Grenadier-Division der SS \(Russische Nr. 2\)](#). Dessa divisioner hade dock ringa militärt värde.

Därutöver kan nämnas [Ryska befrielsearmén](#) under ledning av [Andrej Vlasov](#) och [Ryska nationella befrielsearmén](#) under ledning av [Bronislav Kaminski](#). Dessutom sattes [kosackförband](#) upp.

Schweiz

[Schweiz](#) strikta neutralitet gjorde att varken öppna eller hemliga rekryteringskampanjer genomfördes. Dock tog sig uppemot 800 schweizare in i [Tyskland](#) som frivilliga. Inga schweiziska förband bildades och de frivilliga schweizarna hamnade i olika förband, de flesta hos [5. SS-Panzer-Division "Wiking"](#).

Slovakien

Åtskilliga tusen tjänstgjorde i SS-combat group/division Böhmen-Mähren.

Spanien

1000 man. Det fascistiska [Spanien](#) bidrog med en division på östfronten, Azul-divisionen eller Blå divisionen. Denna var inte underställd Waffen-SS. När divisionen drogs tillbaka sommaren [1943](#) gick en del frivilliga över till Waffen-SS och även nya rekryter från Spanien och bland spanska gästarbetare i [Tyskland](#) tillkom. De spanska frivilliga hamnade i olika förband bland andra [28. SS-Freiwilligen-Grenadier-Division "Wallonien"](#). Även egna spanska enheter som Spanische Freiwilligen-Kompanie der SS 101 och 102, samt Einheit Ezquerria bildades. Soldater från den sistnämnda deltog under slutstriderna i [Berlin 1945](#).

Storbritannien

Från [Storbritannien](#) och Samväldet rekryterades frivilliga bland krigsfångar. Cirka 300 anmälde sitt intresse och av dessa valdes 58 ut till St. Georgs Legion sedermera [Britisches Freikorps](#).

Sverige

Huvudartikel: [Svenskar i Waffen-SS](#)

Inklusive ett rimligt mörkertal tror man att 180 svenskar anmälde sig som frivilliga, varav drygt 100 kom ut till fronten. Därutöver känner man till cirka 40 estlandssvenskar, ett fyrtiotal finlandssvenskar samt rimligtvis ett hundratal ukrainasvenskar som tjänstgjorde i Waffen-SS. Det har spekulerats om att uppemot 500 svenskar tjänstgjorde, men man inte funnit någon grund för de påståendena.^[1] Däremot tror man att 10 till 15 gånger så många hade anmält sig om inte [Finland](#) hade accepterat frivilliga i sin armé.

De flesta svenskar tjänstgjorde i [5. SS-Panzer-Division "Wiking"](#) och [11. SS-Freiwilligen-Panzer Grenadier-Division "Nordland"](#), men fanns även representerade i andra förband.

Tjeckien

Cirka 100 man, men ingen klar siffra finns.

Ukraina

Ungefär 20 000 ukrainare tjänstgjorde i främst [14. Waffen-Grenadier-Division der SS \(Ukrainische Nr. 1\)](#), men även i andra divisioner.

Ungern

Runt 20 000 ungrare tjänstgjorde i Waffen-SS (därutöver 80 000 [Volksdeutsche](#)). Ungarna samlades främst i de två divisionerna [25. Waffen-Grenadier-Division der SS "Hunyadi" \(Ungarische Nr. 1\)](#) och [26. Waffen-Grenadier-Division der SS "Hungaria" \(Ungarische Nr. 2\)](#).

Vitryssland

Tusentals vitryssar tjänstgjorde i [Schutzmannschaft](#)-bataljoner (Schuma), en slags polisförband under [SS](#) ledning. Det fanns även vitryssar i de ryska [Waffen-SS](#) förband som sattes upp, men två förband bar namnet Vitryssland; [Waffen-Grenadier-Brigade der SS \(weißruthenische Nr. 1\)](#) och [30. Waffen-Grenadier-Division der SS \(Weissruthenische Nr. 1\)](#).

Referenser

- [↑] [Svenskar i krig 1914-1945](#), av Lars Gyllenhaal & Lennart Westberg, Historiska Media, 2006

Källor

- Hitlers utländska divisioner*, av Chris Bishop, [Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek](#), 2007
- Waffen-SS Encyclopedia*, av Marc J. Rikmenspoel, Aberjona Press, 2004